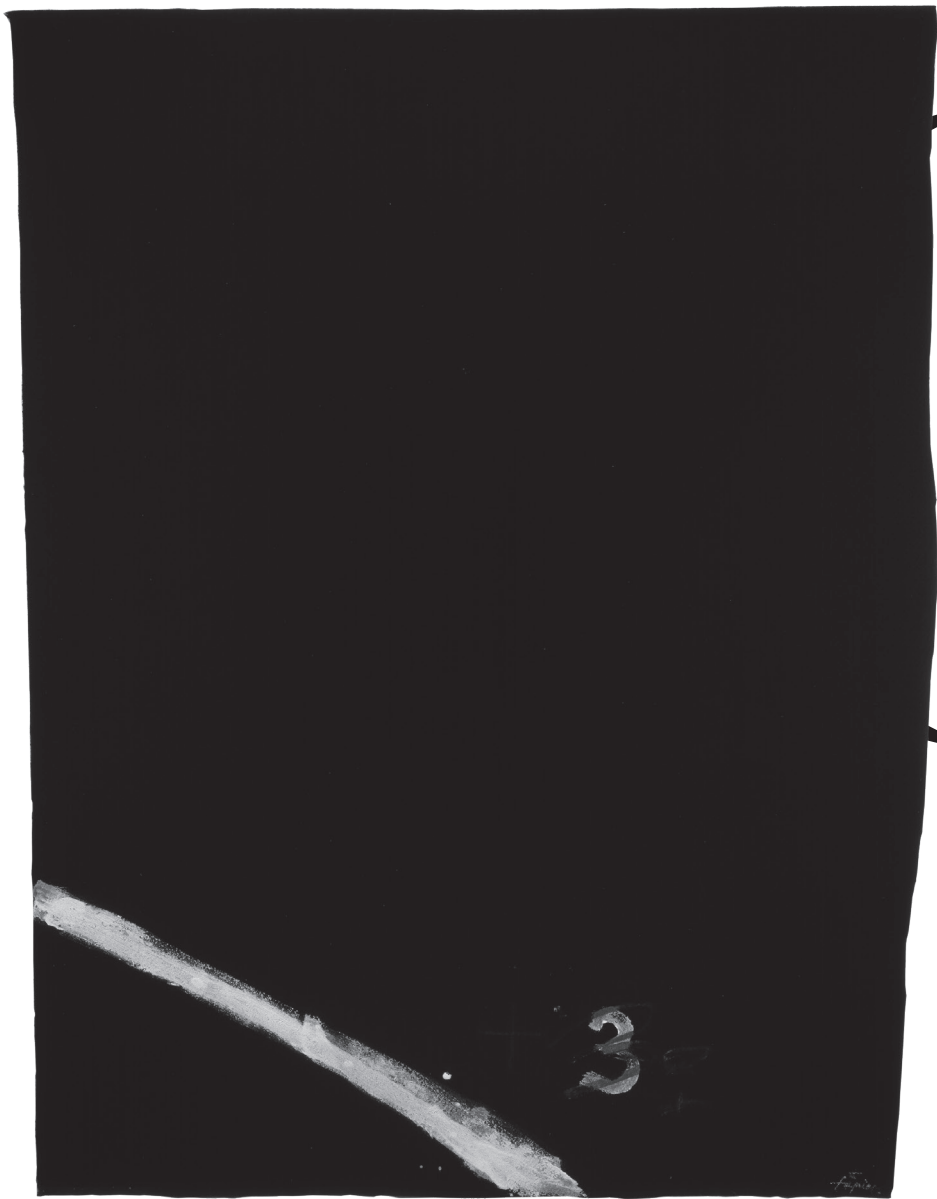

Antoni Tàpies
Certeses sentides

Exposició
14.3-29.9.2019

FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES

Antoni Tàpies. Certeses sentides

19 de març – 29 de setembre del 2019

Col·lecció. El 1991, poc menys d'un any després de la inauguració de la Fundació, Antoni Tàpies va realitzar a Barcelona un conjunt d'obres sobre un material tèxtil sintètic que feia servir per cobrir i protegir el terra de l'estudi. No era la primera vegada que Tàpies utilitzava aquest suport: el 1984 ja havia experimentat amb aquest material i hi havia realitzat dues obres. No va ser, però, fins al 1991 que va crear un grup significatiu de peces que tenen aquest material com a tret comú.

Manuel Borja-Villel, aleshores director del museu de la Fundació, va aplegar dinou d'aquestes obres i les va presentar en una exposició titulada *Certeses sentides* (3 d'octubre del 1991 - 5 de gener del 1992). El títol volia evocar el sentiment de ferma convicció que tenia Tàpies en relació amb el seu art. Era, doncs, més que una proposta acadèmica sobre aquest grup d'obres, una aproximació que volia posar l'èmfasi en una disposició emocional.

El tèxtil sintètic és un material fràgil, irregular, tou, que es carrega pels extrems i s'ondula. Tàpies el trepitjava i hi treballava al damunt, tant a l'estudi de Campins com al de Barcelona. Bona part d'aquestes obres les va realitzar sobre trossos de material que ja havien complert la seva funció, i que, per tant, tenien esquinxos de pintura, taques i petjades; d'altres, en canvi, encara estaven per estrenar. Són tèxtils de diversa mena i qualitat (de plàstic, de cuir sintètic, de cotó i polièster); en algunes ocasions hi va pintar al revers, i, en d'altres, a l'anvers.

Tàpies hi va desplegar el seu repertori d'imatges: les creus, les ulleres, l'autoretrat, el cos, el crani i els ossos, la cadira, el paisatge, les lletres i les xifres. En conjunt hi predomina una certa tristesa, fins i tot un cert pessimisme. I és que, coincidint amb un

moment particularment actiu, farcit d'exposicions importants i premis i amb la creació i l'obertura de la seu de la Fundació que du el seu nom, Tàpies vivia un període en què feia referències constants a la mort i, més específicament, al dolor, al dolor físic que porta implícita la vida. No és, però, una al·lusió al dolor per victimitzar-se o per abandonar-s'hi, sinó per ser-ne conscient, per trobar maneres de conviure-hi, de superar-lo i, potser, malgrat tot, d'atènyer la felicitat. Com si, conscient del pas del temps, de l'envelliment, de la malaltia i de la mort, Tàpies es preocupés per deixar un testament vital i artístic.

Aquestes reflexions entronquen amb la filosofia budista, que considera que el dolor és una part integral del fet de viure. Segons aquesta via de pensament, entendre d'on prové el dolor no només redueix la insatisfacció o la desplaença, sinó que, a més, permet superar el patiment. Per això, el budisme convida a fer un treball d'introspecció que permeti establir l'origen del

dolor per poder-ne eliminar les causes. En la seva obra, Tàpies es feia ressò d'aquests ensenyaments, sobretot a partir de la dècada de 1980 i al llarg de les de 1990 i 2000, període en què s'emmarca el conjunt d'obres que s'apleguen en aquesta mostra.

La Fundació recupera l'exposició *Certeses sentides*, ampliada amb peces que no s'havien inclòs a l'edició anterior, i acompanyada d'una sèrie d'escultures de bronze i de terra xamotada del mateix període.

Antoni Tàpies a l'estudi de Campins, 2003. Darrere seu es poden apreciar dos trossos de tèxtil sintètic per protegir el terra.
© Teresa Tàpies Domènech, 2019.

Antoni Tàpies

Cronologia

Aquesta cronologia inclou els esdeveniments més importants de la biografia de Tàpies entre el 1984 i el 1991. També incorpora alguns fets històrics per ajudar a contextualitzar aquest període.

1984

A Zuric, assisteix a la inauguració de la seva exposició d'escultures de ceràmica produïdes entre el 1981 i el 1983 (Galerie Maeght Lelong). Viatja a Sant Sebastià amb motiu de la seva exposició antològica al Museo de San Telmo. L'Associació per les Nacions Unides a Espanya li concedeix el Premi de la Pau i el Johann Wolfgang von Goethe Stiftung de Basilea li atorga el Premi Rembrandt. Es publica el llibre de bibliòfil *L'estació*, amb un text de J.V. Foix i gravats de Tàpies. Col·labora amb Edmond Jabès en el llibre *Dans la double dépendance du dit*. Victòria Combalia publica la monografia *Tàpies*. Per iniciativa de l'artista, es constitueix a Barcelona la Fundació Antoni Tàpies. Exposicions individuals a Berlín occidental, París, Colònia, Madrid, Estocolm, Seül, Tòquio, Nova York i Frankfurt.

Es descobreix el virus de la sida. / Atac al Temple Daurat, a Amritsar (l'Índia). Indira Gandhi és assassinada. / Acord entre la Xina i el Regne Unit sobre Hong Kong.

1985

Publica *Per un art modern i progressista*, nova recopilació d'escrius publicats anteriorment. Viatja a Milà amb motiu de la seva exposició retrospectiva al Palazzo Reale –organitzada per l'ajuntament de la ciutat– i, simultàniament, a quatre galeries de la ciutat. A Brussel·les, assisteix a la inauguració d'una nova exposició antològica de la seva obra

(Musée d'art moderne), organitzada en el marc d'Europalia 85. El govern francès li concedeix el Prix National de Peinture, i és nomenat membre de la Kungliga Akadamen för de Fria Konsterna d'Estocolm. Rep, així mateix, el Premi de la Internationale Triennale für arbiges Originalgrafik de Grenchen, Suïssa. Es publica *Llull-Tàpies* (un projecte iniciat el 1973), amb gravats de l'artista, una selecció de textos de Ramon Llull a càrrec de Pere Gimferrer i un epíleg de Miquel Batllori. Exposicions individuals a Barcelona, San Francisco, Madrid, Milà, Düsseldorf, Hèlsinki, Knokke-le-Zoute, Alcoi, Albacete i París.

Cas Lasa i Zabala, assassinats pels Grups Antiterroristes d'Alliberament (GAL).

Mikhaïl Gorbatxov, secretari general del Partit Comunista de la Unió Soviètica. / Escàndol Iran-Contra als EUA (1985 i 1986). / Enfonsament del vaixell de Greenpeace *Rainbow Warrior* a Auckland, Nova Zelanda.

1986

Assisteix a la inauguració de la seva exposició antològica a la Wiener Künstlerhaus de Viena, que posteriorment viatja a Eindhoven (Stedelijk van Abbemuseum). Exposa noves escultures i relleus murals de ceràmica a l'Abadia de Montmajour (Arles). A Nova York, assisteix a la inauguració de la seva nova exposició a la Galerie Maeght Lelong. Forma part, junt amb Francisco Bustelo, Dolores Ibárruri i María Zambrano, entre d'altres, del comitè d'honor del col·lectiu que organitza els actes d'homenatge als Brigadistes Internacionals suïssos, celebrats a Ginebra. Col·labora activament amb la Coordinadora per la Salvaguarda del Montseny. Participa en l'exposició inaugural del Centro de Arte Reina Sofía, de Madrid, junt amb Baselitz, Chillida, Saura, Serra i Twombly. Exposicions individuals a Madrid, París i Barcelona.

Barcelona és escollida seu olímpica per als Jocs de 1992. Espanya i Portugal esdevenen membres de la Comunitat Econòmica Europea, la futura Unió

Europea. Referèndum sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN, amb resultat positiu.

Frau electoral a les Filipines, Ferdinand Marcos i la seva dona Imelda s'exilien a Hawaii. / Assassinat del primer ministre suec Olof Palme. / Accident nuclear de Txernòbil.

1987

Participa activament en una campanya de la Federació Sindical d'Artistes Plàstics de Catalunya per la defensa de la propietat intel·lectual. S'adhereix al programa Homo faber-Homo ludens, organitzat pel Goethe Institut d'Osaka. Es publica *Équation*, llibre de bibliòfil en col·laboració amb Jean Frémon. Barbara Catoir publica *Gespräche mit Antoni Tàpies*. Participa en les exposicions *Le Siècle de Picasso* i *Fifty Years of Collecting: An Anniversary Selection. Paintings Since World War II*, al Musée d'art moderne de la Ville de Paris (París) i al Solomon R. Guggenheim Museum (Nova York), respectivament. Exposicions individuals a Nova York, Madrid, Zuric, València, Colònia i Hannover.

Atemptat d'ETA a l'Hipercor de Barcelona.

Judici contra el nazi Klaus Barbie a Lió (França), per crims de guerra comesos durant la Segona Guerra Mundial. Rudolf Hess se suïcida a la presó de Spandau, Berlín, on complia cadena perpètua.

1988

És investit doctor *honoris causa* per la Universitat de Barcelona; el seu discurs d'investidura aborda molts dels temes sobre els quals escriurà d'ara endavant: la funció social de l'art com a via de coneixement i mitjà de transformació de la consciència i de la conducta, la vigència de certes experiències espirituals i contemplatives i la seva adaptació a les necessitats actuals, i la importància del treball de l'artista com a contribució a la lluita contra el mercantilisme i la banalització. Realitza els esbossos preliminars de l'escultura monumental *Núvol i cadira*, que coronarà, el 1990, la seu

de la Fundació Antoni Tàpies. Es publica *Carrer de Wagner*, amb gravats de Tàpies i poemes de Brossa. El Govern francès li atorga el grau de Comanador de l'Orde de les Arts i les Lletres. Noves exposicions antològiques a Barcelona (Saló del Tinell) i Marsella (Musée Cantini). Una exposició retrospectiva de la seva obra gràfica, organitzada per la Portland School of Art, a Maine, inicia una itinerància per diferents ciutats dels EUA. Anna Agustí publica *Tàpies. Obra completa, 1943-1960*, primer volum del catàleg raonat de l'obra de l'artista. Participa en l'exposició *Aspects of Collage, Assemblage and the Found Object in Twentieth-Century Art* (The Solomon R. Guggenheim Museum, Nova York). Exposicions individuals a París, Basilea, Berlín, Barcelona, Roma, Londres i St. Gallen.

Vaga general a Espanya contra la reforma laboral i la política econòmica del Govern socialista de Felipe González.

Manifestacions a Estònia i Lituània a favor de la independència. / Benazir Bhutto, primera ministra de Pakistan. / Mikhaïl Gorbatxov, president de la Unió soviètica.

1989

És nomenat membre honorífic de la Gesellschaft Bildener Künstler de Viena i del Centre Català del PEN Club. Exposició retrospectiva de la seva obra gràfica a Pequín (Palau de Belles Arts). Realitza tres aiguaforts per al llibre de bibliòfil *El árbol de la vida. La sierpe*, amb textos de María Zambrano. Viatja a Düsseldorf amb motiu de la seva exposició antològica a la Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, i presenta, a la Galerie Lelong de Zuric, la seva producció en escultures i obra sobre cartó més recent. Realitza una escenografia per a *Johnny va agafar el seu fusell*, adaptació teatral de la novel·la antibel·licista de Dalton Trumbo. Participa en l'exposició inaugural de l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) de València. Exposicions individuals a Nova York, Buenos Aires, Porto i Düsseldorf.

Dissolució d'Alianza Popular, partit fundat durant la Transició espanyola per exjerrarques franquistes, que es refunda com a Partido Popular.

Mor l'emperador del Japó, Hirohito. El succeeix el seu fill Akihito. / George H. W. Bush, president dels EUA d'Amèrica. / Cop militar a Paraguai; el dictador Alfredo Stroessner és deposat. / *Fatwa* de l'aiatol·là Khomeini contra Salman Rushdie pel llibre *Els versos satànics*. / Revolucions de 1989, o Tardor de les nacions, a l'Europa central i oriental, i fi dels règims comunistes europeus. Moviments de resistència civil a Polònia, Hongria, Alemanya de l'Est, Bulgària, Txecoslovàquia i Romania. / Massacre de la plaça de Tian'anmen, Xina. / Via Bàltica. / Frederick W. de Klerk, president de Sud-àfrica; inici de la fi de l'*apartheid*. / Caiguda del mur de Berlín. Fi del període d'aïllament de l'Alemanya Oriental. / Fi de la dictadura de Pinochet a Xile. / Els Estats Units envaeixen Panamà i deposen el general Noriega.

1990

S'inaugura l'escultura monumental *Núvol i cadira*, que corona l'edifici de l'antiga Editorial Montaner i Simon, seu de la Fundació Antoni Tàpies que, poc després, inicia les seves activitats públiques. S'inaugura la Sala Antoni Tàpies al Palau de la Generalitat de Catalunya, per a la qual ha realitzat la pintura mural *Les quatre cròniques*. Li concedeixen el Premi Príncep d'Astúries de les Arts. Viatja a Tòquio, on rep el Praemium Imperiale que atorga l'Associació Artística del Japó. És investit doctor *honoris causa* per les universitats de Glasgow (al costat de Václav Havel, Umberto Eco i James Stirling) i de les Illes Balears. Col·labora amb Pere Gimferrer en el llibre *La llum*, per al qual realitza vuit aiguaforts. A Madrid, assisteix a la inauguració de la seva exposició retrospectiva al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, que posteriorment viatjarà a la Fundació Joan Miró de Barcelona. Junt amb altres artistes, col·labora amb Amnistia Internacional en el llibre *Por un mundo sin ejecuciones*. És nomenat membre honorari de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, de Madrid. Gregory Rood realitza *Antoni Tàpies*, documental produït per la BBC. Exposicions individuals a Nova York, Milà, Brussel·les, Marsella, Barcelona, Oviedo, Madrid, París i Chicago.

A Catalunya s'acorda el desplegament dels Mossos d'Esquadra. Es funda la Universitat Pompeu Fabra (Barcelona).

Nelson Mandela surt de la presó després de vint-i-set anys de captiveri. / Reunificació d'Alemanya. / Fi de la guerra freda. / Dissolució de l'URSS, que culminarà amb la independència de les quinze Repúbliques de la Unió Soviètica (11 de març del 1990 - 25 de desembre del 1991). / Mikhaïl Gorbatxov, Premi Nobel de la Pau. / Lech Wałęsa, antic sindicalista i activista a favor dels drets humans, és elegit president de Polònia. / Inici de la guerra del Golf (que s'acabarà el febrer del 1991).

1991

Viatja a Praga, on assisteix a la inauguració de la seva exposició al pavelló Mičovna, al Jardí Reial del castell d'aquesta ciutat. S'inaugura l'exposició *Tàpies und die Bücher* (Schirn Kunsthalle, Frankfurt). A Las Palmas de Gran Canaria (Centro Atlántico de Arte Moderno), inicia la seva itinerància *Tàpies. Celebració de la mel*, exposició produïda per la Fundació Antoni Tàpies. Fa el cartell commemoratiu dels actes de celebració del quart centenari de la mort de Sant Joan de la Creu. Viatja a París, on la Galerie Lelong mostra un ampli conjunt de les seves obres en ceràmica realitzades entre 1981 i 1991. Es publica *Matière du souffle*, nou llibre de bibliòfil realitzat en col·laboració amb Jacques Dupin. La Fundació Cultural Casa de la Moneda de Madrid li concedeix el Premio Tomás Francisco Prieto. Exposicions individuals a Barcelona, Colònia, Zuric, Porto, Londres, Sant Sebastià, Burgos, Tòquio, Ciutat de Mèxic, Long Beach i Nova York.

Atemptat d'ETA contra el quarter de la Guàrdia Civil de Vic.

L'històric PCI es dissol i esdevé el Partit Democràtic de l'Esquerra (Itàlia). / Geòrgia s'independitza unilateralment de l'URSS. / Boris Ieltsin, president de Rússia. / El parlament de Sud-àfrica aboleix l'*apartheid*. / Eslovènia i la República de Macedònia s'independitzen unilateralment de Iugoslàvia.

VISITES I ITINERARIS

Aproximacions

Visites comentades a les exposicions *Antoni Tàpies. Certeses sentides* i *Albert Serra. Roi Soleil*, i, a partir del 20 de juny, a *Antoni Tàpies. Certeses sentides* i *Hannah Collins. I will make up a song and sing it in a theatre with night air above my head*.

Calendari: dissabtes a les 17.00 h (excepte el 20 d'abril, el 18 de maig i durant l'agost). | **Durada:** 1 h i 15 min. | **Idioma:** català. | **Preu:** gratuït amb l'entrada al museu. | No és necessari fer reserva prèvia. Aforament limitat.

Visita exclusiva per als Amics de la Fundació

Visita exclusiva per als Amics de la Fundació a l'exposició *Antoni Tàpies. Certeses sentides*, a càrrec de Núria Homs.

Calendari: dimarts 2 d'abril del 2019 a les 18.00 h. | **Durada:** 1 h. | **Idioma:** català. | **Preu:** gratuït per als Amics de la Fundació Antoni Tàpies. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: 934 870 315 / amics@ftapiés.com.

Visita per a docents

Presentació de les activitats per al públic escolar al voltant de les exposicions a càrrec de Carles Guerra.

Calendari: dijous 4 d'abril a les 18.00 h. | **Durada:** 1 h i 30 min. | **Preu:** gratuït. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: 932 075 862 / reserves@ftapiés.com.

La conservació de les obres d'Antoni Tàpies a les sales d'exposició

Xerrada a càrrec de Mònica Marull.

Calendari: dijous 2 de maig del 2019 a les 18.00 h. | **Durada:** 1 h. | **Idioma:** català. | **Preu:** 8 €. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: activitats@ftapiés.com.

Parla, parla

Cicle de visites a l'exposició en curs.

Calendari:

Dijous 16 de maig del 2019 a les 18.00 h: visita comentada a càrrec de Núria Homs.

Dijous 30 de maig del 2019 a les 18.00 h: visita participativa a càrrec de Maria Sellarès.

Dijous 13 de juny del 2019 a les 18.00 h: visita comentada a càrrec de Núria Solé Bardalet.

Durada: 1 h. | **Preu:** 8 €. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: activitats@ftapiés.com.

Antoni Tàpies i l'esfera pública. Itinerari

Itinerari comentat que dona a conèixer algunes de les obres d'Antoni Tàpies situades en diferents institucions i espais públics de la ciutat de Barcelona.

Calendari: dissabte 1 de juny a les 11.00 h. | **Durada:** 2 h. | **Idioma:** català. | **Lloc de trobada:** Fundació Antoni Tàpies. | **Preu:** 8 €. | Aforament limitat. Inscripció prèvia obligatòria abans del dijous 30 de maig: 932 075 862 / reserves@ftapiés.com. | L'itinerari es farà en transport públic.

Marc: estètica o conservació?

Xerrada sobre sistemes d'emmarcament a càrrec de Mònica Marull.

Calendari: dijous 20 de juny del 2019 a les 18.00 h. | **Durada:** 1 h. | **Idioma:** català. | **Preu:** 8 €. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: activitats@ftapiés.com.

tast'art*

Altres maneres de gaudir de l'art.

Més informació pròximament al web: fundaciotapiés.org.

ACTIVITATS PER A FAMÍLIES

Antoni Tàpies. Altres suports

Activitat en què partirem dels suports artístics per obrir un camp de creació on desenvolupar-ne de propis.

Calendari: diumenges 7 d'abril, i 5, 12 i 26 de maig del 2019 a les 12.00 h. | **Durada:** 1 h i 30 min. | **Grup d'edat:** nens i nenes a partir de 4 anys amb els seus acompanyants. | **Preu:** 4 € per persona. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: reserves@ftapiés.com.

Antoni Tàpies. Dansa

Visita dinamitzada a l'exposició que conclou amb un espectacle de dansa a càrrec del ballari Borja Fernández i sota la direcció artística d'Anna Arboix.

Calendari: diumenges 28 d'abril i 2 de juny del 2019 a les 12.00 h. | **Durada:** 1 h i 30 min. | **Grup d'edat:** nens i nenes de 6 a 12 anys amb els seus acompanyants. | **Preu:** 6 € per persona. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: reserves@ftapiés.com.

CONCERTS

Antoni Tàpies i les músiques de l'Àsia

Cicle de concerts comissariat per Horacio Curti que ens apropa a algunes idees presents a l'obra d'Antoni Tàpies vinculades a diverses cultures de l'Àsia.

Calendari: dimecres 27 de març del 2019 a les 18.00 h. | **Durada:** 40 min (xerrada) i 60 min (concert). | **Preu:** 10 €. | Aforament limitat. Inscripció prèvia: activitats@ftapiés.com. | Activitat en col·laboració amb el Programa de Músiques d'Àsia de l'Escola Superior de Música de Catalunya.

DL: B-6303-2019

Antoni Tòpies, *Banda blanca*, 1991. © Fundació Antoni Tòpies, Barcelona / VEGAP, 2019. De la fotografia: © Gasull fotografia, 2019.

Patrocinadors institucionals

Col·laboradors

